

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: «**ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ БІЗНЕС СЕРЕДОВИЩА
ЮЖНЕНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**»

Виконавець:

студент ФЕУП

Ржевський Валерій Валерійович _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Доброва Наталя Василівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Одним з найважливіший напрямків економічного розвитку в нашій країні – це окремі територіальні громади, на які треба звертати особливу увагу, а саме на їх розвиток, адже розвиток приємного бізнес – середовища територіальних громад вкрай важливий для формування нашої країни. Адже, якщо не буду зроблена система діяльності бізнес-структур у правильному ключі, то ми не зможемо вирішувати чимало проблем у різних сферах, наприклад: соціально – економічні проблеми, прискорення перебудови нашої економіки у післявоєнному періоді, повернення багатьох людей нашої держави із-за кордону, забезпечення великої кількості населення пенсійного віку, конкурувати з товарами аналогами з будь – якої іншої країни, зробити доходи наших територіальних громад вище, ніж вони були до цього, прискорити їх розвиток у економічному, соціальному рівню, забезпечити наші ринки товарами, які будуть мати більш високі стандарти, ніж зараз, задля підвищення конкуренції, зробити потрібну кількість робочих місць задля людей, зменшити рівень безробіття по всій країні, який на даний момент занадто високий, зробити наш бізнес – клімат більш привабливіший для іноземних інвесторів, зробити рівень корупції на порядок нижчим, ніж він є зараз, ефективно використовувати наші природні ресурси, яких дуже багато.

Задля поліпшення бізнес – середовища у громаді треба призначати нових людей, міняти наш менталітет та давати дорогу молоді, яка наразі є дуже перспективною і може зробити багато чого з досвіду, який вона побачила у останні роки з боку. Треба давати місця у міських радах місця людям, які хочуть щось зробити для територіальної громади та її бізнес – середовища, а не тим, хто хоче бити байдики.

Проблеми розвитку бізнес-середовища територіальних громад розглядалися в наукових роботах українських і зарубіжних дослідників. Серед науковців насамперед слід виділити наукові публікації таких авторів, як: Градюк Н.М., Борщ Г.А, Вакуленко В.М., Гринчук Н.М., Карпінський Б.А, Комарницька Г.О., Сидич О.В. Сментина Н.В. та інші.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку бізнес-середовища на місцевому рівні, розробка варіантів розвитку Южненської територіальної громади.

Для досягнення поставленої мети визначені завдання:

- 1) дослідження терміну «бізнес-середовище територіальної громади»;
- 2) дослідити фактори, які формують бізнес-середовище територіальної громади;
- 3) визначити показники, які визнають бізнес-середовище територіальної громади;
- 4) надати загальну характеристику бізнес-середовища Южненської територіальної громади в умовах війни;
- 5) провести оцінку сучасного стану бізнес-середовища Южненської територіальної громади;
- 6) обґрунтування плану розвитку Южненської територіальної громади;

- 7) визначення напрямів перспектив розвитку бізнес-середовища ЮТГ;
- 8) економічне обґрунтування розвитку портової інфраструктури після закінчення бойових дій;
- 9) розробка прогноз розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади.

Предмет дослідження – є теоретичні, методичні та практичні питання забезпечення ефективності розвитку Южненської територіальної громади.

Об’єкт дослідження – процес розробки напрямів перспектив розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади.

Методи дослідження. Для виконання завдань кваліфікаційної роботи були використані загальні методи наукового дослідження, графічні методи – для наочного відображення показників, а також методи синтезу та угруповань. Використано статистичні методи для аналізу бізнес – середовища Южненської територіальної громади та інтегральні методи оцінки проектних ризиків.

Інформаційна база дослідження. Закони України, наукові праці українських і закордонних вчених з питань розвитку бізнес-середовища територіальних громад; матеріали кон’юнктурних досліджень аналітичних компаній, офіційні статистичні матеріали, законодавчі та нормативні документи, наукова література, періодичні видання та Інтернет-джерела.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел (54 найменування). Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок. Основний зміст викладено на 88 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 9 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження.

Результати дослідження апробовані на ІХ Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи» (22-23 вересня 2023 року).

Доброва Н.В., Ржевський В.В. Доля Одеського Припортового заводу після початку повномасштабної війни. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 22-23 вересня 2023 р.). Одеса, 2023. 610 с. С. 97-99.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «***Теоретичні аспекти визначення бізнес – середовища територіальної громади***» розглянуто сутність терміну «бізнес-середовище територіальної громади», визначені фактори, які формують бізнес-середовище територіальної громади, та надані показники, які визначають бізнес-середовище територіальної громади.

У другому розділі «***Економічний аналіз поточного стану бізнес – середовища Южненської територіальної громади***» проведено загальну характеристику бізнес-середовища Южненської територіальної громади в умовах

війни, оцінку сучасного стану бізнес-середовища Южненської територіальної громади та розроблено SWOT-аналіз Южненської територіальної громади.

У третьому розділі «*Економічне обґрунтування перспектив розвитку бізнес – середовища Южненської територіальної громади*» визначені напрями перспектив розвитку бізнес-середовища ЮТГ, обґрунтований розвиток портової інфраструктури після закінчення бойових дій та був розроблений прогноз розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади.

ВИСНОВКИ

Проведені в кваліфікаційній роботі дослідження теоретичних, методичних та прикладних аспектів розвитку сприятливості бізнес-середовища Южненської територіальної громади дозволили отримати такі висновки.

1. В економічній літературі є різні визначення терміну «бізнес-середовище територіальної громади». На наш погляд, найбільш доцільним є визначення бізнес-середовища територіальної громади як умов і фактори, що впливають на підприємницьку діяльність та бізнес-середовище в конкретній територіальній громаді. Це включає в себе усі складові, які можуть впливати на успішність бізнесу, такі як правові норми, регулювання, економічні умови, доступність ресурсів, інфраструктура, рівень конкуренції, готовність та кваліфікація робочої сили, доступність фінансування та багато інших чинників. Це визначення максимально розкриває значення терміну «бізнес-середовище територіальної громади»

2. Основними факторами, які формують бізнес-середовище територіальної громади є: правове середовище; економічне середовище; соціокультурне середовище; інфраструктура; технологічне середовище; конкуренція та ринкові можливості; доступність робочої сили; підтримка від місцевих влад; екологічні фактори; соціальна інфраструктура

3. Основними показниками, які визначають бізнес-середовище територіальної громади є: економічні показники; регуляторні показники; податкові показники; інфраструктурні показники; соціальні показники; екологічні показники; інші показники.

4. Бізнес-середовище Южненської територіальної громади в умовах війни характеризується дуже слабким у порівнянні з рівнем мирного часу, Під час війни бізнес був зосереджений на житті та здоров'ї працівників, необхідності захисту виробничих потужностей, виробництві та реалізації продукції, яка б забезпечила економічне виживання нашої країни. З початком повномасштабної війни в Україні підприємства Одеської області були повністю або частково реорганізовані. Вони перейшли від пошиття звичайного одягу до виробництва військової форми та елементів, необхідних для військового формування, а також почали виробляти предмети першої необхідності та фортифікаційні споруди. Це дуже допомогло країні вижити і забезпечити населення та армію всім необхідним

5. Проведений аналіз бізнес-середовища Южненської територіальної громад показує, що її нинішній потенціал готовий до повного відновлення невдовзі після перемоги, адже Южненська територіальна громада, навіть наразі має багато сильних

сторін та вже працює над недоліками під час війни і досить вдало. Навіть в умовах війни Южненська територіальна громада залучає інвестиції іноземних донорів у будівництво, яке потрібно.

6. Сформований SWOT-аналіз Южненської територіальної громади свідчить, що сильними сторонами ЮТГ є: вигідне географічне розташування, розвинута порто-промислова інфраструктура з потужним транспортним потенціалом, високі економічні досягнення та фінансова спроможність громади, наявність великих промислових потужностей, наявний природно-рекреаційний потенціал, інвестиційна привабливість громади, сприятливі агрокліматичні умови для розвитку сільського господарства, освоєння альтернативних джерел електричної енергії, позитивна демографічна ситуація в громаді, висока частка працездатного населення, сучасна міська інфраструктура та розгалужена комунальна інфраструктура на території міста, високий рівень надання освітніх послуг, наявна мережа закладів культури, наявна матеріально-технічна база медичних закладів, розвинута спортивна інфраструктура, широкий спектр соціальної допомоги в громаді, уніфіковані адміністративні послуги, що надаються через ЦНАП.

Слабкими сторонами діяльності ЮТГ є: необхідність проведення берегоукріплення та інженерного втручання для збільшення пляжної території громади, відсутність генеральних планів с.Сичавки та с.Кошари, відсутність інженерної інфраструктури в рекреаційній зоні с.Сичавки, аварійні мережі водопостачання сіл громади, відсутність каналізації, відсутність резервних інженерних мереж в громаді, відсутність транспортного сполучення в усіх напрямках громади, відсутність розвинутої туристичної інфраструктури, енергозалежність громади, високі ціни на енергоносії, недостатня кількість енергогенеруючих потужностей, залежність від імпорту сировини та обладнання для промислового виробництва, значний обсяг реалізації сировинної продукції низької глибини переробки, зовнішня конкуренція та слабка конкурентоздатність вітчизняної продукції, зношеність доріг місцевого значення, виснаження та втрата родючості ґрунтів, низький рівень екологічної освіти та культури населення, відсутність власних очисних споруд господарсько-побутових та зливових вод, несанкціоновані сміттєзвалища на території громади, ускладнення екологічної ситуації через значний рівень навантаження на навколишнє середовище, наявність великих підприємств хімічної та харчової галузей, забруднення водних басейнів громади, відсутність закладів професійно-технічної освіти, відсутність КСЗІ (комплексної системи захисту інформації) персональних даних.

7. Основними напрямками розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади є: інноваційний розвиток та покращення бізнес-середовища, підтримка малого та середнього підприємництва, покращення іміджу міста та залучення активних інвесторів, співпраця з великими компаніями у наданні підтримки місцевим громадам (інформаційна, комунікаційна та матеріально-технічна підтримка), систематичне покращення економіки та інфраструктури.

8. Після закінчення військових дій необхідно розвивати портову інфраструктуру Южненської територіальної громади. З цієї метою були розроблені

основні напрями розвитку портової інфраструктури Південного порту, а саме: відновлення та модернізація портової інфраструктури, створення нових об'єктів, здатних задовольнити існуючий попит на портові послуги, проведення оперативного днопоглиблювальних робіт (підтримання заданих глибин і навігаційних розмірів) акваторії порту Південний, реалізація проектів з підвищення рівня безпеки та охорони об'єктів і портових споруд, на які поширюється воєнний стан.

9. Розроблений прогноз розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади свідчить, що економічна ситуація у Южненській територіальній громаді у 2023 році ще зазнає економічні втрати через повномасштабну війну, але вже у 2024 році має зростання економічних показників, вже наразі залучає кошти для будівництва нових великих підприємств, відновлює інвестиційну привабливість громади та є однією із найперспективніших громад держави.

АНОТАЦІЯ

Ржевський В.В. «Перспективи розвитку бізнес середовища Южненської територіальної громади»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес розробки напрямів перспектив розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розвитку визначення бізнес-середовища територіальної громади: дослідження терміну «бізнес-середовище територіальної громади»; досліджені фактори, які формують бізнес-середовище територіальної громади; визначені показники, які визнають бізнес-середовище територіальної громади.

Проаналізовано сучасний стан бізнес-середовища Южненської територіальної громади; розроблений SWOT-аналіз Южненської територіальної громади.

Визначені напрямки перспектив розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади; обґрунтований розвиток портової інфраструктури після закінчення бойових дій; розроблений прогноз розвитку бізнес-середовища Южненської територіальної громади.

Ключові слова: територіальна громада, бізнес-середовище, порт, перспективи розвитку.

ANNOTATION

Rzhevskii V.V. « Prospects for the development of the business environment of the Yuzhne Territorial Community

Thesis for Master degree in specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activity» under the master's program «Economics, planning and business management». Odesa National Economic University. Odesa, 2023.

The thesis consists of three chapters. The object of study is the process of developing directions for the development of the business environment of the Yuzhne territorial community.

The work examines the theoretical, methodological and applied aspects of the development of the business environment at the local level, the development of options for the development of the Yuzhne territorial community, namely: the term "business environment of the territorial community" is studied; the factors that form the business environment of the territorial community are studied; indicators that recognize the business environment of the territorial community are determined; a general description of the business environment of the Yuzhne territorial community in the conditions of war is provided; an assessment of the current state of the business environment is made.

Keywords: prospects, current state, business environment, community, port, development.